

De signaleringstaak van Kindertelefoon Aruba 14.000 keer 131

"Ik wil het uitmaken met mijn vriend, maar ik weet niet hoe ik dat moet aanpakken." "Ik heb ruzie gehad met mijn vader, omdat ik een onvoldoende heb gehaald." "Mijn ouders maken iedere dag ruzie en daar word ik helemaal depressief van." "Mijn poes is doodgegaan." "Ik ben verliefd." "Mijn vriendin heeft een vriend en nu heb ik niemand meer." "Ik ben alleen thuis, zoals gewoonlijk en wil gewoon even praten." Om deze en talloze andere redenen hebben Arubaanse kinderen en jongeren de afgelopen vijf jaar meer dan veertienduizend keer telefoonnummer 131 gebeld, de Telefon pa Hubentud.

door Marjanne Havelaar

Op 26 april 1999 werd de Fundacion Telefon pa Hubentud Aruba opgericht, toen nog vrij vertaald als de Kindertelefoon. Sinds eind november van dat jaar kunnen alle Arubaanse kinderen en jongeren 's middags 131 bellen als ze met iemand willen praten over een kwestie die hen bezig houdt. Nu, vijf jaar later, heeft de stichting haar bestaansrecht meer dan eens bewezen. De dagelijkse communicatie met Arubaanse jongeren levert een schat aan informatie op, die door de organisatie wordt geregistreerd en geanalyseerd en op verschillende manieren wordt gebruikt voor beleidsmatige activiteiten, zonder overigens de anonimiteit van de beller in gevaar te brengen. Zo is Telefon pa Hubentud (TPH) als één van de eerste instanties in staat om allerlei trends onder jongeren te signaleren en daar op in te spelen. In het kader van de signaleringstaak worden ook andere instanties op het gebied van de jeugdzorg over trends en ontwikkelingen geïnformeerd. Hiermee wordt inhoud gegeven aan een van de doelstellingen van de Fundacion, namelijk het ontwikkelen van een kritische signaleringsfunctie ten opzichte van de maat-

taak en doelstellingen zijn de rechten van het kind, zoals neergelegd in het VN-verdrag inzake de Rechten van het Kind. Met de hierboven geformuleerde doelstellingen, die voor wat betreft de telefonische hulpverlening grotendeels overeenkomen met de doelstellingen van de Nederlandse Kinder- en Jeugdtelefoon, biedt de Arubaanse Kinder- en Jeugdtelefoon een vorm van primaire hulpverlening, zoals gedefinieerd in de Wet op de Jeugdhulpverlening.

Bij de thema's en onderwerpen die het meest werden aangekaart door de bellers, staan 'algemene onderwerpen' op de eerste plaats. Op de tweede plaats de 'relaties' en de derde plaats is voor de 'thuisituatie'. Het thema 'algemene onderwerpen' houdt in dat de beller over verschillende onderwerpen praat met de telefoonmedewerker, zonder dat hij of zij een echt probleem naar voren brengt. De beller begint bijvoorbeeld te vertellen over een gebeurtenis op school, hierna vertelt hij over iets dat thuis is gebeurd. Deze categorie omvat ook de 'babbebaars', bellers die niets te doen hebben, zich vervelen of die alleen thuis zijn. De meeste willen aandacht. Ze bellen dan 131 en vertellen een verhaaltje of zingen een liedje. Sommige bellers uiten hun woede ergens over, soms gepaard met veele woorden en schelden. De telefoonmedewerkers zijn ge-

veindin nu misschien twee liefjes heeft en de beller weet niet met wie hij of zij wil doorgaan. In 2003 waren er ook telefoontjes over het fenomeen 'Sugar Daddy'. Deze benaming wordt gegeven aan volwassen mannen die een (seksuele) relatie hebben met een minderjarig meisje, een onrustbarende trend. De meeste meiden die in dergelijke relaties verzeilden worden gemanipuleerd met dure cadeautjes, telefoonkaartjes, beloningen voor

Bij het geven van voorlichting bouwt TPH op thema's door de bellers aangegeven, zoals seksualiteit en seksuele intimiteiten, pesten, tienerzwangerschap en kindermishandeling.

dat de piekuren bij Telefon pa Hubentud tussen twee en drie uur 's middags zijn: als de kinderen thuis komen in een leeg huis. Sommige ouders gebruiken alcoholische of verdovende middelen en slaan hun kinderen. Een slecht schoolrapport blijkt vaak aanleiding van problemen. Ouders kunnen boos worden en in de meeste gevallen krijgen de kinderen dan een pak slaag. Echtscheiding valt ook onder deze categorie. TPH krijgt veel telefoontjes van kinderen die bang zijn dat één van de ouders uit huis gaat, omdat die éne ouder bijvoorbeeld vreemd is gegaan. Of zij kampen met schuldgevoelens, terwijl het niet hun schuld is dat de ouders hebben besloten om te gaan scheiden.

Het onderwerp 'seksualiteit' zit niet in de categorie waarover het meest wordt gebeld, maar verdient wel de nodige aandacht vanwege het belang, de emoties en de consequenties van seksualiteit voor kinderen en jongeren. De meeste bellers zaten met vragen over (vermoeden van) zwangerschap. Veel jongeren geven aan dat ze te weinig informatie over voorbehoedsmiddelen en 'safe sex' hebben.

Daarnaast speelt een ander probleem. Sommige bellers vertellen dat zij weliswaar geïnformeerd zijn, maar dat zij onder druk van hun partner toch risico's hebben genomen. Ook hadden ze niet gedacht dat ze zo snel zwanger zouden raken: 'dat gebeurt alleen bij anderen en niet bij hen'. Van de telefoontjes over seksualiteit ging tien procent over abortus. De meeste bellers wilden informatie of hadden al abortus gepleegd en hadden ondersteuning en begeleiding nodig.

Een aanzienlijk aantal gesprekken ging over het onderwerp 'pesten', en dan vooral het verbale geweld. Ze pesten elkaar met scheldwoorden. De emotionele vorm van pesten staat op de tweede plaats. Een paar voorbeelden: kinderen die een bril dragen of die niet goed kunnen leren worden niet gevraagd om te komen spelen. Of kinderen die te goed leren worden uitgesloten en 'nerf' genoemd, het scheldwoord voor 'studiehoofd'. Op de derde plaats staat de fysieke vorm van pesten. Het betreft bij deze categorie kinderen die worden: geschopt, geduwd, aan de haren getrokken.

THEMAPROJECT

Naast het bieden van de mogelijkheid aan kinderen en jongeren om zich te kunnen uiten, doet de Fundacion nog meer. Elke twee jaar brengt Telefon pa Hubentud een grootschalig themaproject uit over een onderwerp waar de kinderen veel over bellen. De themaprojecten hebben verschillend materiaal voor basisscholen en middelbare scholen. Kenmerk van de themaprojecten is dat ze niet alleen gebaseerd zijn op informatieverdracht, maar vooral ook gedragsverandering beogen. Hoewel de projecten door TPH eenmalig worden gehouden, is het ma-

teriaal geschikt voor langdurige en structurele toepassing. Zo moest op veler verzoek het materiaal van het succesvolle Pestenproject in het verslagjaar worden herdrukt. In november 2002 is men van start gegaan met het nieuwe project 'Echtscheiding'. Met dit project wilde TPH de kinderen, jongeren en de gehele gemeenschap bewust maken dat echtscheiding niet alleen een probleem is van volwassenen, maar ook van kinderen. Tevens is het de bedoeling de kinderen en jongeren te informeren over de gevoelens die bij echtscheiding een rol kunnen spelen. Kinderen kunnen zich in het algemeen schamen en schuldig voelen, en ze zijn vaak bang dat de ouders ook van hen 'scheiden'. Dit project wil hen duidelijk maken dat zij geen schuld hebben aan de echtscheiding.

Dit najaar, als de telefoonlijnen vijf jaar openstaan voor kinderen en jongeren, volgt het project 'Speciale aandacht voor speciale kinderen'.

De tienercampagne van twee jaar geleden, om tieners ervan te doordringen dat 131 er niet alleen voor kleine kinderen is, bevatte onder andere een tienerkrant. Een krant speciaal voor jongeren, met 'gewaagde' onderwerpen en informatieve onderwerpen voor jongeren van twaalf tot achttien jaar. De interesse voor deze vorm van informatie bleek enorm en sommige middelbare scholen hebben de krant gebruikt tijdens lessen maatschappijleer. "Wegens succes prolongeerd", dacht de stichting en doet haar uiterste best om vaker tienerkranten te gaan uitgeven. In de inhoud daarvan worden suggesties van jongeren zelf verwerkt.

De voorlichtingsgroep van TPH is zeer actief geweest. Verschillende basis- en middelbare scholen werden bezocht, maar ook EPI (Educacion Profesional Intermedio, de middelbare beroepsopleiding) en IPA (Instituto Pedagógico Arubano, de lerarenopleiding). Speciaal voor docenten waren er bovendien diverse workshops en lezingen. De TPH richt zich dus niet alleen op kinderen en jongeren, maar ook op hun omgeving, namelijk de volwassenen.

Bij het geven van voorlichting bouwt TPH op thema's door de bellers aangegeven, zoals seksualiteit en seksuele intimiteiten, pesten, tienerzwangerschap en kindermishandeling. De studenten krijgen daarbij altijd de mogelijkheid om een rollenspel te doen: zij spelen dan zowel de rol van de beller en vrijwilliger van TPH en kunnen zo op een interactieve manier met het onderwerp bezig zijn. Met recht kan gesteld worden dat de Telefon pa Hubentud de afgelopen tijd veel heeft bereikt en dat de TPH niet meer weg te denken is uit de Arubaanse samenleving. Veel kinderen zullen zich niet eens de tijd kunnen herinneren dat 131 er niet was. Voor hen is te hopen dat er nog vele lustrumvieringen zullen volgen.

Bij de voorlichtingsessies op school krijgen de studenten altijd de mogelijkheid om een rollenspel te doen.

schappij, maatschappelijke instellingen en overheidsdiensten met betrekking tot bestaande behoeften, tekorten, ontwikkelingen en voorzieningen die op enigerlei wijze de belangen van kinderen en jongeren betreffen. De doelstelling beoogt het bevorderen van de zelfredzaamheid en het welzijn van kinderen en jongeren, het voorkomen, verminderen of opheffen van problemen bij jongeren en de preventie van criminaliteit door het geven van tijdige aandacht aan (de problemen van) kinderen en jongeren van acht tot en met achttien jaar. Bovendien wil de stichting samen met andere instellingen een netwerk voor jeugdhulpverlening ontwikkelen. Uitgangspunten bij het uitvoeren van de

traid in hoe zij met een dergelijke beller moeten omgaan. Het kan namelijk zijn dat de bellers TPH willen 'testen', dat zij iets ergs hebben meegemaakt, en niet weten hoe zij dit moeten uiten. Dan proberen ze het op zo'n manier.

SUGAR DADDY

Bij 'relaties' gaat het om contacten en verhoudingen van de jongeren onderling, maar ook met familieleden. Meestal is het onderwerp verliefdheid. De beller is verliefd op iemand en weet niet hoe zij de ander kan benaderen of duidelijk maken wat er aan de hand is. Sommigen hebben al verkeren en hebben ruzie, vaak omdat één van hen vreemd is gegaan. Of doordat de vriend of

goede cijfers of een goed rapport en mooie kleding. Ook jongens onderhouden dergelijke relaties met volwassen vrouwen, zo bleek uit enkele telefoontjes. Deze volwassen vrouwen worden dan 'Sugar Mommies' genoemd.

De categorie 'thuisituatie' is veelomvattend, want betreft alles wat specifiek in de huiselijke sfeer gebeurt. Veel bellers hadden klachten over de slechte communicatie met hun ouders of andere familieleden. De meeste klachten hadden te maken met onvoldoende begrip of ouders die geen of weinig tijd hebben voor hun kinderen. Veel bellers zijn na school alleen thuis, doordat beide ouders werken. Dat gegeven maakt ook